

Dinsdag 25 december 1917 – enige editie

De Schelde.

In de Contemporary Review van november tracht de Antwerpse advocaat Smeesters op grond van een historische schets, getiteld: "Antwerpen and the Scheldt" de grote mogendheden aan het verstand te brengen, dat de Scheldekwestie bij het komende vredestraktaat beter geregeld zou moeten worden.

Het betoog komt in het kort hierop neer, dat Antwerpen door Noord Nederland van het begin van de vrijheidsoorlogen af in zijn bloei is belemmerd. In het bijzonder deed de afgunst van Amsterdam zich hierbij gevoelen. We zullen in het midden laten, of inderdaad, gelijk de schrijver beweert, de inneming van Brielle en Vlissingen als de eerste verwezenlijking moet gelden van de politiek door Noord Nederland gedurende twee eeuwen gevolgd; die politiek zelf valt niet te ontkennen.

Tenslotte werd de Schelde door de Franse revolutie vrij verklaard, terwijl ze, na de ervaringen van het napoleontische tijdperk, door de mogendheden werd vrij verklaard uitsluitend voor handelsdoeleinden. Voor oorlogsdoeleinden zou de rivier voortaan niet meer mogen dienen. Schrijver wijst er in dit verband op, dat de grote mogendheden zich dus steeds het recht hebben voorbehouden, over de toestand van de rivier te beslissen. Sedertdien kwam Antwerpen, vooral na afkoop van de Scheldetol in 1863, tot ongekende bloei.

Thans staan de mogendheden voor de moeilijke vraag, enerzijds deze bloeiende handelsstad, waar steeds voor de inkomende schepen retourvracht te vinden was, doch waar ook 30 % van de hele handel

Duits transitovervoer betrof, voor ondergang te behoeden, en anderzijds Duitsland te beletten, ooit zijn invloed te herwinnen.

Dit beroep op de geallieerden betreft nu echter niet alleen de commerciële toestand – ze zullen ook de militaire ligging onder de ogen moeten nemen "as the strategical importance of Antwerp is second to none". De schrijver wijst op de betekenis van de uitvallen uit de vesting gedaan, die op het verloop van de Marneslag invloed hebben geoefend, en hoe de verdediging van Antwerpen ten slotte de redding is geworden van Calais, Duinkerken en Boulogne "en wie kan zeggen, welk het resultaat van de oorlog zou zijn geweest, als deze kanaalhavens in handen van de Duitsers waren gevallen."

Nu zal de juiste grootte van de door de verdediging van Antwerpen geoefende invloed eerst na de oorlog kunnen blijken. We willen echter met de schrijver aannemen, dat inderdaad die invloed van zo verstrekkende betekenis is geweest – om dan echter een groot vraagteken te stellen achter zijn bewering, dat Antwerpen wellicht een belangrijker rol in deze oorlog zou hebben kunnen spelen "als het politieke regime op de Schelde een ander zou geweest zijn".

Zou de schrijver inderdaad menen, dat de verdediging van Antwerpen ook maar één uur verlamd zou zijn geworden, omdat Nederland verplicht was geen oorlogstransporten toe te staan op de rivier, die tot het Nederlandse territorium behoort? Voor een dergelijke mening zou eerst ruimte zijn als de verdediging langdurig gerekt had kunnen worden, ook nadat de verbinding met de Belgische zeehavens van Zeebrugge en Oostende door de aanvaller was verbroken geworden. Dit geval nu heeft zich niet voorgedaan en daardoor heeft de schrijver allerminst in de Antwerpse verdediging aanleiding, om een zaak ter oplossing voor te leggen aan "de militaire deskundigen en de diplomaten", waarvan hij in gebreke blijft de mogelijkheid en de wenselijkheid ook in ander opzicht te overwegen.

"In ander opzicht" omdat juist de onmogelijkheid, de Schelde met oorlogsvaartuigen te bevaren, van zo grote betekenis geweest is voor de zaak der geallieerden, die op generlei wijze op de Noordzee iets hebben gemerkt van de overgang van Antwerpen in de handen van hun tegenstander. Het zijn juist de bepalingen van het Scheldetraktaat, dat Nederland zo krachtig en getrouw is gestand gebleven, welke hebben belet, dat andermaal Antwerpen na de val een pistool is geworden op de borst van Engeland.

Men meldt ons uit Oostburg:

Zondagochtend omstreeks 8 uur 30 werd er een kwartier lang hevig schieten uit zee voor de Belgische kust gehoord.

In het Belgisch Dagblad dringt L. du Castillon, naar aanleiding van de uitlating van admiraal von Tirpitz in een van zijn laatste redevoeringen, dat Duitsland, om volkomen veilig te zijn, meester zou moeten zijn van Calais en Boulogne, alsmede van Vlaanderen en Antwerpen, op een duidelijke verklaring van de Belgische regering inzake de toekomstige neutraliteit van België aan en schrijft: de jongste redevoering van de heer de Broqueville te Parijs, was van die aard, om ons over België's lot en vrijheid van beweging gerust te stellen, hoewel we niet wisten of hij sprak uit eigen naam of uit naam van de regering. Bij velen heeft bedoelde passus twijfel doen ontstaan. Daar we steeds, jammer genoeg, over geen parlement beschikken, menen de Belgen, dat de loyale Belgische pers moet aandringen om ophelderingen te bekomen. Wanneer het waar is, dat de heer de Broqueville als minister van buitenlandse zaken vervangen is door de heer Hymans, dan hopen wij, dat de nieuwe minister niet lang zal dralen om de Belgen gerust te stellen. Zijn verblijf aan het hof van St. James, zijn omgang met de Britse leiders heeft hem in staat gesteld zich zo goed mogelijk in te lichten over de inzichten van de Britse regering ten opzichte van België. Wat er ook

van zij, een der eerste vragen, welke dienen opgelost te worden, is die van de neutraliteit. De Belgen hebben alle recht te weten, of ze onder de voogdij van het nieuwe Europa zullen herplaatst worden of dat ze hun vrijheid en onafhankelijkheid met hun bloed, hun tranen en het verlies van hun eigendommen zullen hebben gekocht. Er mag niet de minste twijfel in deze kwestie bestaan, zoals dit was toen de heer Beyens het departement van buitenlandse zaken leidde. De Belgen verwachten een duidelijk antwoord van de heer Hymans en van de Belgische regering.